

علی اکبر ترابی
کارشناس مطالعات و استانداردهای درس تربیت بدنی

سید هادی حسینی علویجه
مشاور معاون وزیر، معاونت تربیت بدنی و سلامت

حقوق ورزشی در مدارس

مقدمه

به موازات پیشرفت جوامع انسانی و به تبع آن پیچیده شدن روابط اجتماعی، لازم است برای جلوگیری از درهم تنیدگی حقوقی افراد، دانشی پدیدار شود تا بر اساس آن حد و مرز روابط انسانی مشخص و محدوده هر فرد یا گروه، منطبق با آن تبیین شود. بنابراین، علم حقوق به عنوان یک دانش ضروری سر از زندگی بشر درمی آورد و ظهور خود را تقریباً در تمامی ابعاد زندگی او اشاعه می دهد.

اینک حقوق ورزشی یا حقوق ورزش، به عنوان یکی از گرایش های علم حقوق، به بررسی حقوقی حوادث و موقعیت های حقوقی ناشی از ورزش می پردازد. معمولاً سازمان های ورزشی، تیم ها و فعالیت های ورزشی و محیط های مربوط به آن ها، از جمله مدارس، در شکل گیری خود، هر یک به دلایلی، با مسائل حقوقی، وقایع و حوادث گوناگون روبه رو بوده اند. آگاهی از موازین و قوانین در این مورد برای هر شخصی که به گونه ای درگیر فعالیت های ورزشی است، به ویژه مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی، لازم است.

به موازات پیشرفت جوامع انسانی و به تبع آن پیچیده شدن روابط اجتماعی، لازم است برای جلوگیری از درهم تنیدگی حقوقی افراد، دانشی پدیدار شود تا بر اساس آن حد و مرز روابط انسانی مشخص و محدوده هر فرد یا گروه، منطبق با آن تبیین شود. بنابراین، علم حقوق به عنوان یک دانش ضروری سر از زندگی بشر درمی آورد و ظهور خود را تقریباً در تمامی ابعاد زندگی او اشاعه می دهد.

اینک حقوق ورزشی یا حقوق ورزش، به عنوان یکی از گرایش های علم حقوق، به بررسی حقوقی حوادث و موقعیت های حقوقی ناشی از ورزش می پردازد. معمولاً سازمان های ورزشی، تیم ها و فعالیت های ورزشی و محیط های مربوط به آن ها، از جمله مدارس، در شکل گیری خود، هر یک به دلایلی، با مسائل حقوقی، وقایع و حوادث گوناگون روبه رو بوده اند. آگاهی از موازین و قوانین در این مورد برای هر شخصی که به گونه ای درگیر فعالیت های ورزشی است، به ویژه مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی، لازم است.

اینک حقوق ورزشی یا حقوق ورزش، به عنوان یکی از گرایش های علم حقوق، به بررسی حقوقی حوادث و موقعیت های حقوقی ناشی از ورزش می پردازد. معمولاً سازمان های ورزشی، تیم ها و فعالیت های ورزشی و محیط های مربوط به آن ها، از جمله مدارس، در شکل گیری خود، هر یک به دلایلی، با مسائل حقوقی، وقایع و حوادث گوناگون روبه رو بوده اند. آگاهی از موازین و قوانین در این مورد برای هر شخصی که به گونه ای درگیر فعالیت های ورزشی است، به ویژه مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی، لازم است.

اینک حقوق ورزشی یا حقوق ورزش، به عنوان یکی از گرایش های علم حقوق، به بررسی حقوقی حوادث و موقعیت های حقوقی ناشی از ورزش می پردازد. معمولاً سازمان های ورزشی، تیم ها و فعالیت های ورزشی و محیط های مربوط به آن ها، از جمله مدارس، در شکل گیری خود، هر یک به دلایلی، با مسائل حقوقی، وقایع و حوادث گوناگون روبه رو بوده اند. آگاهی از موازین و قوانین در این مورد برای هر شخصی که به گونه ای درگیر فعالیت های ورزشی است، به ویژه مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی، لازم است.

اینک حقوق ورزشی یا حقوق ورزش، به عنوان یکی از گرایش های علم حقوق، به بررسی حقوقی حوادث و موقعیت های حقوقی ناشی از ورزش می پردازد. معمولاً سازمان های ورزشی، تیم ها و فعالیت های ورزشی و محیط های مربوط به آن ها، از جمله مدارس، در شکل گیری خود، هر یک به دلایلی، با مسائل حقوقی، وقایع و حوادث گوناگون روبه رو بوده اند. آگاهی از موازین و قوانین در این مورد برای هر شخصی که به گونه ای درگیر فعالیت های ورزشی است، به ویژه مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی، لازم است.

مسئولیت های مدیران در مدارس از دیدگاه حقوق ورزشی

از نگاه حقوق ورزشی، منظور از مدیران همه کسانی هستند که اداره یک واحد آموزشی را به عهده دارند و درباره فعالیت های ورزشی دانش آموزان، به طور

لطف یا ظلم؟!

رجبعلی باقری

آموزگار دبستان شهید مفتاح ایور
شهرستان گرمه، استان خراسان شمالی

چند سالی است که با افزایش فوق‌العاده مدیران مدارس، همکارانی که دو سال آخر خدمت خود را سپری می‌کنند و در آستانه بازنشستگی قرار دارند، متقاضی پست مدیریت می‌شوند تا ضمن افزایش حقوق ماهانه، از پاداش ۳۰ سال خدمت نیز در حد قابل توجهی برخوردار شوند. در بعضی از مناطق نیز مدیران آموزش و پرورش، بدون در نظر گرفتن توانایی‌ها، برای همکاران بالای ۲۷ سال سابقه، ابلاغ مدیریت صادر می‌کنند!

شاید در نگاه اول این عمل نوعی ارج نهادن به کسوت و تجربه همکاران بزرگوار محسوب شود، اما از بعضی واقعیت‌ها غافل نباشیم:

- وقتی همکار بزرگوار توانایی کار با رایانه را ندارد و حتی فیش رایانه‌ای حقوقی‌اش را همکاران دیگر برایش می‌گیرند، چطور می‌تواند بخش‌نامه‌های فوری و ضروری را به‌موقع بگیرد و پاسخ دهد؟

- اگر باورمان این است که مدیر هر آموزشگاه رهبر آن واحد آموزشی محسوب می‌شود و از طرفی این روند به همین صورت ادامه یابد و این سیکل تکرار شود رهبری مدارس ما هر سال به‌دست کسانی می‌افتد که اکثرشان نه با فناوری نوین روز آشنایی دارند و نه توانایی و شوق انگیزه کار. بدون تردید، آن تحول بنیادین که هدف بوده است، جای خود را به روش‌های سنتی خواهد داد. در همین دو سال اخیر، خیلی از همین مدیران، هوشمندسازی مدارس را کاری عبث اعلام کرده‌اند. اگر یک گروه محقق فرم‌های نظرخواهی در مورد مدارس هوشمند را به این گروه از عزیزان بدهد، قطعاً نظر دیگری خواهند داد!

ممکن است خواننده محترمی که این مطلب را می‌خواند، گمان کند بنده یا پست مدیریت دارم یا سابقه کمی دارم و متقاضی این پست هستم. ولی من در حالی این مطلب را می‌نگارم که ۲۸ سال سابقه دارم و طبق این نوع خط‌کش، مدیریت شامل خودم هم می‌شود، ولی با توجه به شناخت توانایی‌ها و علاقه‌های خودم، کلاس را با هیچ چیز عوض نمی‌کنم.

امیدوارم اگر می‌خواهیم شاهد تحول بنیادین در آموزش و پرورش باشیم، از این‌گونه واقعیت‌ها هم غفلت نکنیم.

ورزشی و به‌طور کلی محیط و ابزار فعالیت ورزشی دانش‌آموزان. **تبصره:** بازدید از وسایل عمومی ورزش شامل اماکن، تجهیزات و وسایل ورزشی و زمین‌های مربوط جزو وظایف مدیر مدرسه و معلم ورزش است و در صورت بروز حادثه، نه فقط معلم ورزش بلکه سایر اشخاص از جمله مدیر مدرسه و کارشناس مسئول تربیت بدنی اداره آموزش و پرورش و حتی رئیس اداره آموزش و پرورش نیز مسئول شناخته می‌شوند.

اعطای اطمینان از وجود وسایل کمک‌های اولیه

در صورت موجود نبودن وسایل کمک‌های اولیه در مدرسه و بروز حادثه، مدیر مدرسه مسئول است و محکومیت قضایی خواهد داشت.

اقدامات معلم ورزش در زمان شروع فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان

- بررسی، دقت و مشاهده وضعیت بدنی دانش‌آموزان از نزدیک؛
- پرسش از دانش‌آموزان در خصوص سلامت آن‌ها و دیگر اقدامات احتیاطی؛
- بررسی مجدد ایمن بودن محیط فعالیت ورزشی و ابزار و وسایل ورزشی؛
- آموزش متناسب.

تبصره ۱: اگر یک حرکت ورزشی ورزشکار موجب بروز حادثه شود و ثابت شود حرکتی که ورزشکار انجام داده، همان است که آموزش دیده است، این مشکل به علت صلاحیت ناکافی مربی است و آموزش‌دهنده مسئول جبران خسارت است.

تبصره ۲: مجبور کردن فراگیرندگان به انجام حرکات ورزشی نامتناسب با قدرت بدنی و خارج از توانایی و آمادگی آن‌ها، بی‌احتیاطی و ضعف تشخیص و شناخت معلم ورزش است و در صورت بروز صدمه در فعالیت ورزشی، معلم ورزش مقصر و مسئول خواهد بود.

- در صورت اطلاع معلم ورزش از نواقص وسایل ورزشی، مراتب باید سریع و به‌طور کتبی به مدیر مدرسه گزارش داده شود.

تبصره: دستور مقامات مبنی بر بلامانع بودن نواقص، از لحاظ قانونی فاقد اعتبار است و اجرای دستور مقامات رافع مسئولیت معلم ورزش نخواهد بود.

- اگر دانش‌آموزی به دلیل غیراستاندارد بودن وسیله ورزشی دچار حادثه شود، معلم ورزش به‌دلیل استفاده از وسایل غیراستاندارد و بررسی نکردن، مقصر و ملزم به جبران خسارت است.

منابع:

۱. آقای نیما، حسین، حقوق ورزشی (۱۳۷۲): تهران، تربیت معلم
۲. اینترنت